

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΣΤΗΝ «Κ»

Οι επιστολές Ζαχαριάδη από τη Σιβηρία

Από τη δόξα της επιτοροφής του από το Νταχάου, το 1945, στη μέθη της μάχης του Γράμμου και του Βίτσι και από εκεί στην κατάπτωση της εξορίας, στην απομόνωση της παγωμένης Σιβηρίας. Η διαδρομή του Νίκου Ζαχαριάδη, του κομμουνιστή ηγέτη που οδήγησε τη χώρα στον Εμφύλιο, έχει όλα τα τραγικά στοιχεία εκείνης της ιστορικής περιόδου. Εξουθενωμένος πια το 1972, από το μακρινό και παγωμένο Σοργκούτ της Σιβηρίας, στέλνει αγωνιώδεις επιστολές στη Μόσχα, με τις οποίες εκκλιπαρεί να σταματήσουν οι διωγμοί εναντίον του. «Σταματήστε τα βάσανά μου» παρακαλεί με επιστολή του προς τον Λεονίντ Μπρέζνιεφ. Η «Κ» φέρνει αυτές τις επιστολές στη δημοσιότητα και φωτίζει μια από τις πιο προκλητικές προσωπικότητες της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας. (Σελ. 33-38)

Πανωτόκια: «Πονοκέφαλο» έχει δημιουργήσει η νέα ρύθμιση για τα «πανωτόκια» στις τράπεζες, οι οποίες διερωτώνται τι θα γίνει με τους οφειλότες εκείνους που ήδη έχουν καταβάλει ποσά μεγαλύτερα από όσα θα υποχρεούντο με τη νέα αυτή ρύθμιση. Αύριο, στο μεταξύ, παραδίδεται στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας το σχέδιο νόμου με τις τελικές ρυθμίσεις (σελίδα 66).

Βενζίνη σούπερ: Εκατοντάδες διακατομύρια δρχ. θα είναι το κόστος για τον κρατικό προϋπολογισμό, εάν δεν γίνει αποδεκτό το αίτημα της χώρας μας για τριετή παράταση στη χρήση της σούπερ βενζίνης. Σε ένα χρόνο θα πρέπει να αντικατασταθούν περίπου 1.300.000 αυτοκίνητα παλαιάς τεχνολογίας (σελίδα 66).

Επτά Ημέρες: Στην πολυτάραχη πενταετία 1965-1970 είναι αφιερωμένο το σημερινό τεύχος του αφιερώματος στην Ελλάδα του 20ού αιώνα. Η πορεία από τα Ιουλιανά στην 21η Απριλίου, τα ιδεολογήματα και η πολιτική της δικτατορίας, η απογύμνωση της άμυνας της Κύπρου, η αντιδικτατορική αντίσταση και η διάσπαση της κομμουνιστικής Αριστεράς.

Οι Ερευνήτες σημερα επισκέπτονται την... πινακοθήκη της Χιλιετίας, που περιλαμβάνει τα έργα - σταθμούς στην εξέλιξη της ζωγραφικής. Ακόμα, διαβάζουν για ένα γοητευτικό και πρακτικό μέσο μεταφοράς, το τρένο, για τους γίγαντες των θαλασσών, τις φάλαινες, και γνωρίζονται με έναν γνωστό εικονογράφο παιδικών βιβλίων.

Νέοι ορίζοντες για τη χώρα

Διανοίγεται τώρα η προοπτική να καταστεί η Ελλάς ηγέτιδα δύναμη στην περιοχή μας

Νέοι ορίζοντες διανοίγονται για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, αλλά και για τις πολιτικές συνθήκες στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, μετά την απόφαση των «15» να κηρύξουν υποψήφια της Ευρωπαϊκής Ένωσης την Τουρκία, προσφέροντας ταυτοχρόνως στην Ελλάδα διεξόδους για το Κυπριακό και τις διαφορές στο Αιγαίο.

Χωρίς η απόφαση του Ελσίνκι να σημαίνει αυτοματώως και επίλυση ή δρομολόγηση επίλυσης των διαφορών, δημιουργήσει νέα δυναμική και το ζητούμενο από εδώ και πέρα είναι αν η Αθήνα και η Αγκυρα καταφέρουν να αξιοποιήσουν τη νέα σχέση και να αλλάξουν ριζικά το κλίμα στην περιοχή. Η χώρα μας θα είναι πιο απελευθερωμένη τώρα έναντι της Τουρκίας, καθώς πέτυχε σε μεγάλο βαθμό να μεταφέρει βάρη των ελληνοτουρκικών διαφορών στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και βεβαίως, απερίσπαστη σε μεγάλο βαθμό, θα είναι σε θέση να

αξιοποιήσει τα νέα δεδομένα, προκειμένου να δραματίσει ρόλο ηγέτιδας χώρας στη Βαλκανική και ταυτοχρόνως θα μπορέσει να αφιερωθεί στην υπόθεση της ΟΝΕ και της οικονομικής ανάπτυξης. Η μεγάλη πρόκληση πάντως είναι για την Τουρκία, η οποία θα κληθεί πλέον να προσαρμοσθεί στο νέο περιβάλλον και να αποδεχθεί αλλαγές πολύ πιο ριζοσπαστικές και από εκείνες που είχε επιβάλει ο Κεμάλ Ατατούρκ στις αρχές του αιώνα. Στην ουσία η υποψηφιότητα που απεδόθη στην Τουρκία θα κρίνει εάν η χώρα αυτή είναι όντως διατεθειμένη ή αν έχει τη δυνατότητα να κινηθεί σε μια καθαρώς ευρωπαϊκή τροχιά.

Ο πρωθυπουργός κ. Κώστας Σημίτης δέχθηκε πάντως χθες συγχαρητήρια επιστολή του προέδρου των ΗΠΑ κ. Μπιλ Κλίντον. Ο Αμερικανός πρόεδρος εξαίρει την ελληνική στάση και αποδίδει στην Ελλάδα ρόλο περιφερειακής ηγέτιδας χώρας στην ευρύτερη περιοχή.

Οι κ. Σημίτης και Ετσεβίτ ανταλλάξαν μια θερμή χειραψία χθες στο Ελσίνκι και είχαν ολιγόλεπτη, μάλλον τυπική, συνομιλία, κατά την οποία ο Τούρκος πρωθυπουργός εμφανίσθηκε πρόθυμος να συνεργασθεί με τον Έλληνα ομόλογό του. Ως προς τις αμφισβητήσεις του κ. Ετσεβίτ, ο κ. Σημίτης δεν άφησε κανένα περιθώριο και δήλωσε πως η συμφωνία των «15» είναι σαφής και δεν επιδέχεται άλλες ερμηνείες.

Ολοκληρώνεται η ΟΝΕ - Μέτρα για ισοτιμία, επιτόκια

Μετά την επιτυχή έκβαση της διαπραγμάτευσης στο Ελσίνκι η κυβέρνηση θα στρέψει την προσοχή της στην οικονομία, σε μια προσπάθεια να ελέγξει και το μέτωπο αυτό στην προοπτική της διεξαγωγής πρόωρων εκλογών τον προσεχή Μάρτιο.

Η πρώτη κίνηση, μικρής εμβέλειας, αναμένεται να γίνει την προσεχή Τετάρτη, κατά τη συνεδρίαση της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής της Τράπεζας της Ελλάδος.

Σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις και πληροφορίες, η κεντρική τράπεζα θα αποφασίσει τη μείωση των διατραπεζικών επιτο-

κίων, η οποία θα είναι της τάξης του 0,75 της ποσοστιαίας μονάδας. Γεγονός που θα επιτρέπει μείωση των επιτοκίων των εμπορικών τραπεζών κατά περίπου 1,5%. Η μεγάλη όμως κίνηση, που θα αποκαταστήσει τις σημεινές νομισματικές ανισορροπίες και θα δώσει νέα ώθηση στις αγορές, θα έλθει στα μέσα Ιανουαρίου. Μετάξύ 15 και 30 Ιανουαρίου θα έχει οριστικοποιηθεί η νέα κεντρική ισοτιμία της δραχμής.

Ηδη έχει ολοκληρωθεί ο πρώτος κύκλος άτυπων επαφών της κυβέρνησης με τους ιθύνοντες της Νομισματικής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

και απομένει η επισημοποίηση των διαβουλεύσεων και ο ακριβής προσδιορισμός της νέας ισοτιμίας, η οποία θα κινείται μεταξύ 340 και 343 δρχ. ως προς το ευρώ, από 353 δρχ. που έχει ορισθεί στις 15 Απριλίου του 1998. Αμέσως θα διαμορφωθούν συνθήκες για ταχεία και μεγάλη μείωση των επιτοκίων, η οποία με τη σειρά της θα επιδράσει θετικά στη χρηματιστηριακή αγορά. Τα επιτόκια των τραπεζών πιθανώς να υποχωρήσουν τότε μέχρι 3%, γεγονός που θα αποτελέσει το έναυσμα για μια νέα περίοδο ανθοφορίας της Σοφοκλέους. (Σελ. 10)

Σοφοκλέους: πέντε ειδικοί προβλέπουν

Νέος κύκλος ανόδου μετά την αλλαγή της κεντρικής ισοτιμίας της δραχμής

Τα «καλά νέα» τα οποία συσσωρεύονται για τη Σοφοκλέους το τελευταίο διάστημα, θα οδηγήσουν πιθανότατα σε ένα νέο κύκλο ανόδου του ελληνικού Χρηματιστηρίου, εκτιμούν οι αρμόδιοι της αγοράς, συνδυάζοντας την εξέλιξη αυτή με την αλλαγή της κεντρικής ισοτιμίας της δραχμής και τη

ραγδαία από το σημείο αυτό και μετά πτώση των επιτοκίων. Στο μεταξύ, το θετικό κλίμα που διαμορφώνουν οι τρέχουσες εξελίξεις, από το αποτέλεσμα του Ελσίνκι έως τις συνεχιζόμενες επιχειρηματικές συνεργασίες και τις ιδιαίτερα υψηλές κερδοφορίες των εισηγμένων εταιρειών, δημι-

ουργούν κατά πολλούς τώρα μια νέα στέρεη βάση πραγμάτων για τη Σοφοκλέους. Η «Κ» σήμερα παρουσιάζει αναλυτικούς πίνακες με τα κέρδη εννεαμήνου των εισηγμένων εταιρειών και τις προβλέψεις πέντε ειδικών για την πορεία του Χρηματιστηρίου. (Σελ. 65, 71, 72)

Οι κανιβαλισμοί στη ζούγκλα της Τ.Β.

Και η αδυναμία λειτουργίας του ΕΣΡ

Οι τηλεοπτικοί κανιβαλισμοί των τελευταίων ημερών κατέστησαν εμφανείς για μία ακόμη φορά τις αδυναμίες παρεμβάσεως του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης. Μία αναδρομή στο πρόσφατο παρελθόν αποδεικνύει ότι η ανυποληψία του θεσμού που θα μπορούσε να εγγυηθεί τη διαφάνεια στον ραδιοτηλεοπτικό τομέα, είναι αποτέλεσμα μεθοδεύσεων και ε-

πιλογών. Μέχρι να διορθωθούν τα κακά κείμενα, η κατανάλωση τηλεσκοπιδίων θα συνεχίζεται μετά μανίας και, εφόσον η τηλεθέση το επιβάλλει, άνθρωποι θα «δικάζονται» από τηλεπαρουσιαστές. Ο σχεδιαστής μόδας κ. Μιχ. Αλσάνης, μιλάει σήμερα στην «Κ» για τον εφιάλτη που ζει μετά τη δημόσια διαπόμπευσή του. (Σελ. 13, 40 και 41)

Τρία χρόνια «έρωτα» ΟΤΕ και Telecom

Πλούσιο παρασκήνιο αποκαλύπτει σήμερα η «Κ» σχετικά με την αναζήτηση από τον ΟΤΕ ισχυρού στρατηγικού εταίρου στη διεθνή τηλεπικοινωνιακή αγορά. «Τρία χρόνια έρωτος» μπορεί να χαρακτηριστεί η μυστική αλληλογραφία μεταξύ ΟΤΕ και Telecom Italia την περίοδο 1997-1999.

Το διάστημα αυτό, το αμοιβαίο ενδιαφέρον για μετοχική και στρατηγική συνεργασία διήλθε από διάφορες φάσεις, ενώ φέτος το καλοκαίρι στις συζητήσεις των δύο πλευρών προστέθηκαν και οι τύχες των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας CosmOTE και Telestet. (Σελ. 70)

Και οι... μαθητές στα κάγκελα, εν αναμονή του εισαγγελέως. Η σκληρή στάση της κυβέρνησης κατά μια εκδοχή έδωσε «φύλι ζωής» στις περιορισμένες και αδύναμες φετινές κινητοποιήσεις, οι οποίες, όπως όλα δείχνουν, θα συνεχιστούν τουλάχιστον έως τις γιορτές. Όσο πάντως τα υπό κατάληψη σχολεία κυμαίνονται μεταξύ 100 και 150, η κατάσταση θεωρείται απολύτως ελεγχόμενη. (Σελ. 28)

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Οχι πρόωρες εκλογές

Η επιτυχής για τα ελληνικά συμφέροντα κατάληξη της συνόδου κορυφής στο Ελσίνκι όσον αφορά την τουρκική υποψηφιότητα, διαμορφώνει ένα νέο θετικό περιβάλλον στο μέτωπο των ελληνοτουρκικών σχέσεων, ενώ ταυτοχρόνως ενισχύει τη θέση της Ελλάδος στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ενότητας. Στο δεύτερο ημίσιον του Ιανουαρίου, η Αθήνα αναμένεται, μετά τις διαπραγματεύσεις που έχουν προηγηθεί, να ανακοινώσει την κεντρική ισοτιμία της δραχμής με το ευρώ, γεγονός το οποίο θα επιτρέψει την κατακορύφηση

(Συνέχεια στη σελ. 2)

«υποχρέωσή μας για το 2000 επιπλέον εξυπηρέτηση...

... και σε τιμές
ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Το νέο αίμα μιλάει για τον Μίκη

Κασετίνα 10 CD με έργα της γονίμου περιόδου 1960-1980

«Σε εποχές απρόσωπες, ο Μίκης Θεοδωράκης έγινε ο ίδιος πρόσωπο της Ελλάδας και του πολιτισμού της... στήριγμα για τον Ελληνισμό. Στα όνειρα και στην πραγματικότητα αυτού του τόπου, στις επιτυχίες και τις αποτυχίες, στα σφάλματα και τα σωστά, ήταν εδώ. Και είναι εδώ, μέσα σε όλα και πάνω απ' όλα...».

Είναι χαρακτηριστική η άποψη ενός εκπροσώπου του νέου αίματος του ελληνικού τραγουδιού, του Αλκίνου Ιωαννίδη, για τον Θεοδωράκη. Περιλαμβάνεται στην ένθετη έκδοση που θα συνοδεύσει τη νέα κασετίνα δέκα CD του συνθέτη, με έργα της πρώτης και πιο γόνιμης εποχής του, 1960-1980. Η «Κ» παρουσιάζει σήμερα αποσπάσματα από όσα έγραψαν για τον Μίκη ο Στ. Κραουνάκης, ο Νίκος Ευδάρης, η Λίνα Νικολακοπούλου, ο Θάνος Μικρούτσικος και άλλοι. (Σελ. 54)

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Κακόγουστες

«πρωτοτυπίες»

Οι εκπρόσωποι του αγορίου λαϊκού γίνονται ροκ, οι ποπ μεταμορφώνονται σε λαϊκούς, τα μοντέλα σε τραγουδίστριες και οι τραγουδίστριες μοιάζουν περισσότερο με μοντέλα...

Ελαφρότης, επιδειξιμανία, κακογουστία είναι το τρίπτυχο που εισβάλλει σε όλο και περισσότερες εκφάνσεις της πολιτιστικής μας πραγματικότητας, από το τραγούδι ως το θέατρο και το βιβλίο. Και αυτό πάντοτε με την επίφαση μιας «πρωτοτυπίας», που πασχίζει -συνήθως εις μάτην- να ξεχωρίσει από τον «πουρέ» της υπερκατανάλωσης καταφεύγοντας στο κίτς. (Σελ. 51)

RAYMOND WEIL GENEVE

Tema

Αποκλειστικός Αντιπρόσωπος: ΜΩΡΤΑΖ Α.Ε. Τηλ. 9319660

Οχι πρόωρες εκλογές

(Συνέχεια από τη σελ. 1)

πτώση των επιτοκίων και την είσοδο της χώρας στην τελική ευθεία προς την ΟΝΕ.

Οι εξελίξεις αυτές αποτελούν σταθμούς μιας ιστορικής πορείας, η στρατηγική διάσταση της οποίας δεν έχει ακόμη συνειδητοποιηθεί πλήρως. Η Ελλάδα εντάσσεται οριστικά στον σκληρό πυρήνα της Ευρώπης, γεγονός το οποίο αναβαθμίζει ποιοτικά το ειδικό βάρος της χώρας μας και στον οικονομικό και στον πολιτικό τομέα. Η πορεία αυτή θα πρέπει να διαφυλαχθεί ως κόρη οφθαλμού από όλες τις πολιτικές δυνάμεις και γι' αυτό σκατά έχει σε μεγάλο βαθμό μείνει εκτός της τρέχουσας κοιμματικής αντιπαράθεσης.

Όπως είναι γνωστό, στα μέσα του ερχόμενου Μαρτίου η Ελλάς θα υποβάλει την αίτηση εντάξεώς της στην ΟΝΕ, η οποία θα κριθεί στη συνόδο κορυφής των Ιουινίων στη Λισαβόνα. Είναι ατυχές ότι ενώ η χώρα θα βρίσκεται στην τελική ευθεία, παρεμβάλλεται η εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας. Η εκλογή αυτή, λόγω των συνταγματικών διατάξεων, προσφέρεται στη Ν.Α. τη δυνατότητα να προκαλέσει πρόωπη προσογήν στις κάλπες. Είναι προφανές ότι μια τέτοια εξέλιξη θα έστρεφε την προσοχή από τις μείζονες σημασίας εθνικές επιδιώξεις στον αναπόφευκτο προεκλογικό κοιμματικό «πόλεμο».

Η Ελλάς δεν έχει αυτή την πολυτέλεια. Είναι εντύχημα ότι ο σημερινός Πρόεδρος της Δημοκρατίας θεωρείται από όλα τα κόμματα ως απολύτως επιτυχημένος, γεγονός το οποίο αποτελεί και την πολιτική βάση για μια σινανιερική προεδρική εκλογή. Αν και ορισμένα στελέχη της Ν.Α. έχουν σπείνει να δηλώσουν ότι το κόμμα τους δεν θα υπερψηφίσει τον κ. Κ. Στεφανόπουλο, η ηγεσία έχει αποφύγει να δεσμευθεί προς τη μία ή την άλλη κατεύθυνση. Θα ανακοινώσει την απόφαση της τον Ιανουάριο.

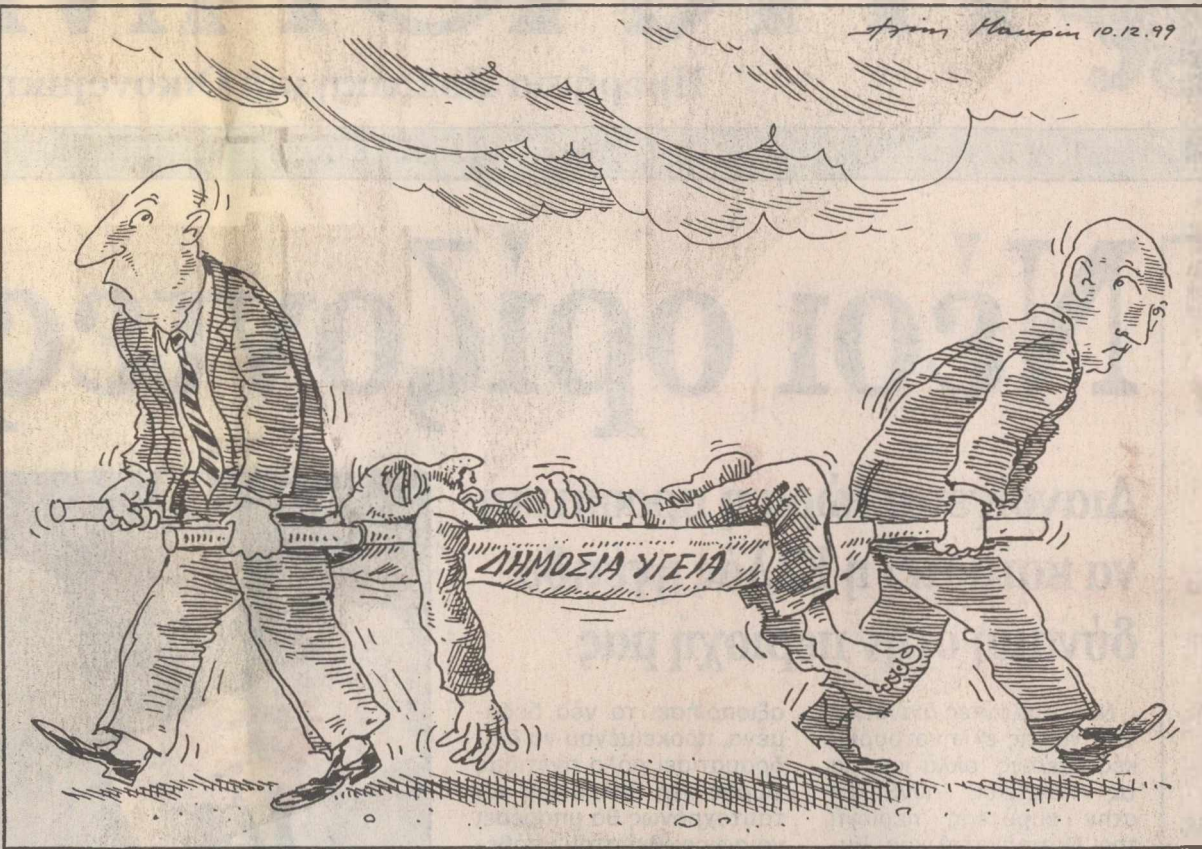
Η «Κ» θεωρεί ότι ο κ. Κ. Καραμανλής δεν έχει κανένα λόγο να προκαλέσει πρόωρες εκλογές. Στο επίπεδο του εθνικού συμφέροντος είναι προφανές ότι η Ελλάς πρέπει να παραμείνει στο επόμενο εξάμηνο με την προσοχή της εστιασμένη τόσο στο μείζον θέμα της εντάξεως στην ΟΝΕ, όσο και στην αξιοποίηση των νέων συνθηκών που δημιουργούνται για τα εθνικά μας θέματα. Αλλά και στο επίπεδο του κοιμματικού συμφέροντος, η Ν.Α. δεν έχει να προσέμεινει ειδικά οφέλη εάν επιβάλλει εκλογές τον ερχόμενο Μάρτιο. Ενδεχομένως, να έχει εκλογικές απώλειες, αφ' ενός επειδή δεν θα ψηφιστεί τον δημοφιλή κ. Κ. Στεφανόπουλο και αφ' ετέρου γιατί πολλοί ψηφοφόροι της θεωρούν πρώτη προτεραιότητα την απόρριψη ολοκλήρωσης των εθνικών στόχων. Το μόνο που απομένει είναι η Ρηγίλλης να λάβει με νηφαλιότητα την πολιτική της απόφαση.

Ξύνεις λίγο με το νύχι μια επιφάνεια που «σε πληγώνει» πιο πολύ από α-γανάκτηση, θυμό κι απελπισία, για το κατόντημα μιας κοινωνίας να α-νάγει... αενάως το αυτονόητο σε «ε-θνικό ζήτημα» (βαρεθήκαμε και να το... επισημαίνουμε, κοντά 30 χρόνια τώρα) κι ανακαλύπτεις κάτω από την επιφάνεια αυτό που... ήδη υποψιάζεσαι, μα δεν θέλεις να το α-ποδεχθείς: πως το «από κάτω» είναι ακόμη πιο απογοητευτικό από το ε-πιφαινόμενο...

Σημειώναμε σε τούτες τις στήλες, πριν από δύο Κυριακές, για το χάος, στη δημόσια υγεία και το διαφαινόμενο κινδύνο (με αφορμή κάποιες δηλώσεις του υφυπουργού Οικονομικών κ. Νίκου Χριστοδουλάκη, πως «το κράτος θα πρέπει να αυτοπεριοριστεί στην παροχή εκείνων των υπηρεσιών υγείας, τις οποίες δεν μπορεί να προσφέρει αποτελεσματικά ο ι-διωτικός τομέας») το αυτονόητο αυτό δημόσιο αγαθό (απαίτηση, από πλευράς πολιτική και υποχρέωση από πλευράς Πολιτείας...) να συρρικνώνεται όλο και πιο γρήγορα με αποτέλεσμα μετ' ου πολύ η περιβόητη «ιδιωτικοποίηση» να το απορροφήσει ουσιαστικά πλήρως, με όλα τα συνακόλουθα που κατά τέτοιο μπορεί να συνεπάγεται...

Είχε την καλοσύνη και την ευαισθησία ο κ. Χριστοδουλάκης να μας πληροφωρήσει, ύστερα από εκείνο το δημοσίευμα, πως συμμερίζεται απολύτως τις ανησυχίες μας και το αίτημά μας η υγεία να παραμείνει αγαθό ευθύνης της Πολιτείας, με την διευκρίνιση πως οι δίκες του παρατηρήσεις δεν αφορούσαν τη δημόσια υγεία στο σύνολό της αλλά «την παραγωγή υπηρεσιών» υγείας, εννοώντας προφανώς την παροχή νοσοκομειακής περίθαλψης από κρατικά νοσοκομεία, και όχι την καταβολή από το Δημόσιο της δαπάνης για την περίθαλψη των ασφαλισμένων σε ιδιωτικά νοσοκομεία και κλινικές - τη στιγμή μάλιστα που στην πράξη έχει αποδειχθεί κάποια «δυσλειτουργικότητα» των δημοσίων νοσοκομείων, με συγκριτικά υψηλότερο κόστος από εκείνο των ιδιωτικών.

Θα επιμεινουμε για... αυτονόητους λόγους στην αναγκαίτητα διατήρησης ενός πολύ μεγάλου και αποτελεσματικού δημόσιου μηχανισμού νοσοκομειακής υποδομής, γιατί αλλιώς, όταν τα δημόσια νοσοκομεία θα έχουν κλείσει τα περισσότερα και η αποστολή τους θα επιτελείται (έτσι και με καταβολή της δαπάνης από το Δημόσιο - αν και γι' αυτό με τις σύγχρονες τάσεις «ιδιωτικοποίησης» των πάντων αμφιβάλλουμε!) από τα ιδιωτικά, τα ολιγοπώλια φαίνονται να είναι τόσο διογκωμένα και δύσκολο να αντιμετωπισθούν, που οι «αρμόδιοι» θα τραβούν τα μαλλιά τους και θα σκούζουν: «στερνή μου γνώση, να σ' είχα πρώτα». Και είναι αβυσσός άβυσσος γιατί καταφεύγουμε στη λογική του «πονάει

Σκίτσο του Ηλία Μακρίη.

κεφάλι - κόβει κεφάλι!», χωρίς καν να επιχειρήσουμε μια... ασπρίνη, βρε αδερφέ, σε έναν τομέα (δεν μιλάμε να έχει το Δημόσιο «εμπορικές» επιχειρήσεις!) όπου η υπαρέση και αποτελεσματική λειτουργία του «δημόσιου ανταγωνισμού» μπορεί να αποδειχθεί «παιδευτική» και προοδευτική και για τους ιδιώτες!

Γιατί, δηλαδή, να πρέπει να δεχθούμε ότι «υποχρεωτικά» τα δημόσια νοσοκομεία ΔΕΝ μπορούν να λειτουργήσουν με βάση τα ανταγωνιστικά ιδιοκτησιακά κριτήρια, και να παρέχουν επαρκή και αξιοπρεπή περίθαλψη στον κόσμο; Τι (και... ποιοι;) είναι αυτό που εμποδίζει μια τέτοια εξέλιξη - όχι, άλλωστε, και τόσο... «επαναστατική», αφού ισχύει στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες (την... ΟΝΕ και την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση δεν έχουμε αναγάγει σε «όραμα και στόχο»;) κατά τρόπο απόλυτα ικανοποιητικό;

Εχουμε βαρεθεί ν' ακούμε για τον «εκουγχρονισμό» και την «εξυμίνηση» των δημοσίων νοσοκομείων, ώστε ν' αποβιβάσουν δίχως ελλείμματα, και το «κλειδί» αυτής της προσπάθειας που ΘΑ είναι (γιατί ακόμη μόνο... εξαγγελίες και διαγωνισμούς ακούμε!) ο διορισμός επαγγελματιών «μάντζερ» στις διοικήσεις των νοσοκομείων - μάλιστα! Ζωτικά ερωτήματα: πρώτον, γιατί αυτή η «εξέλιξη» όλο και που κολάει και δεν υλοποιείται; Και δεύτερον, εννοούν - στα σοβαρά δηλαδή, όχι για να μας κοροϊδεύουν! - ότι αυτός ο «εκουγχρονισμός» θα επιτευχθεί με «μικροπολιτικά μαγειρέματα» σαν αυτά που επιχειρούνται για τους «μάντζερ» για να... βολέψουν «δικά τους παιδιά» στις επιθυμητές θέσεις;

ΑΝΕΜΟΔΕΙΚΤΗΣ

Στα περιβόητα «κριτήρια» που θεσπίζουν για το διαγωνισμό πρόσληψης αυτών των «μάντζερ», έχουν περιπου... φωτογραφικά θεσπισθεί «όροι» και προϋποθέσεις, που οδηγούν με απόλυτη ασφάλεια στο συμπέρασμα πως δεν ψάχνουν για τους «ικανούς», αλλά... για τους «ημετέρους»: δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα στην «προϋπηρεσία» των υποψηφίων (και μάλιστα με κριτήρια όπως ο αριθμός του προσωπικού του νοσοκομείου προϋπηρεσίας και ο προϋπολογισμός του!) και όχι στην ειδική επιστημονική μόρφωση και κατάρτιση τους, με αποτέλεσμα οι... «επικρατέστεροι» να είναι όσοι... ήδη έχουν (διορισμένοι από την κυβέρνηση!) «προϋπηρεσία» σε κρατικά νοσοκομεία - μα επιτέλους, ποιόν νομίζουν πως κοροϊδεύουν;

Καταγγέλλεται κατά καιρούς το γεγονός πως οι προμήθειες στα κρατικά νοσοκομεία γίνονται σε τιμές πολλαπλάσιες από τις αντίστοιχες που καταβάλλουν στους ίδιους προμηθευτές τα ιδιωτικά νοσοκομεία - έμφαση κανείς ποτέ το «γιατί», πέραν της πιθανότητας σκανδάλου και χρηματισμού. Ασχολήθηκε ποτέ κανείς «αρμόδιος» (από αυτούς που ΕΧΟΥΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ότι έχουν στα χέρια τους καταγγελίες και ακούγονται φωνές διαμαρτυρίας!) με αυτό το χάος και το ΑΙΣΧΟΣ που ισχύει στις προμήθειες αναλώσιμου νοσοκομειακού υλικού από τα δημόσια νοσοκομεία, και που αποκαλύπτει ευρύτατα κυκλώματα διαπλοκής και παρανομίας, που δεν στρέφεται μόνο κατά του δημόσιου συστήματος υγείας αλλά και κατά της ελληνικής οικονομίας και του υγιούς ανταγωνισμού;

Εξηγούμεθα: ξεσηκώθηκαν (και δικαίως!) οι φαρμακοποιοί, για το γεγονός ότι το Δημόσιο (και τα δημόσια ταμεία - ΟΓΑ κ.λπ.) τους χρωστούν επί ένα εξάμηνο ανεξόφλητους λογαριασμούς περίπου 70 δισ.!! Πόσοι (πλην των «αρμοδίων», φυσικά, που... δεν κάνουν τίποτε!) γνωρίζουν ότι τα λεγόμενα «επιδόματα» των δημοσίων νοσοκομείων προς τους προμηθευτές τους ξεπερνούν σε πάμπολλες περιπτώσεις τους... 20 μήνες και τα 170 δισ.!! Όταν μια εταιρεία γνωρίζει πως τα χρέη της θα τα πάρει... ύστερα από δύο χρόνια δεν είναι «λογικό» να αυξάνει τις τιμές για να «πατελέσει» τη χασούρα αυτών των δύο ετών - και μακάρι να 'ταν μόνο αυτό!

Το τεράστιο σκάνδαλο (πρόκειται περί εγκλήματος!) που συντελείται είναι πως δι' αυτής της μεθόδου των «ανεξόφλητων λογαριασμών» προς τους προμηθευτές, επιχειρείται η κατάργηση του ανταγωνισμού, το κλείσιμο των ελληνικών «παραγωγικών επιχειρήσεων» αναλώσιμου νοσοκομειακού υλικού (έχουν μείνει καμιά δεκαριά όδες κι όδες!). Ο στραγγαλισμός των μικρών εισαγωγικών εταιρειών και η δημιουργία ολιγοπωλίου από 3-4 μεγάλες πολυεθνικές που δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον τομέα στην Ελλάδα! Και να πώς: Οι 3-4 πολυεθνικοί κολοσσοί που έχουν κάθε λόγο να μονοπωλήσουν στην αγορά για να διαμορφώσουν στη συνέχεια όπως αυτοί θέλουν τις τιμές και ορους «δελοντά» (γιατί, φυσικά, το... αντέχουν!) να δίνουν υλικό με... απεριόριστη «πίστωση», με μοναδικό στόχο να «σβήσουν από το χάρτη» τις μικρότερες εταιρείες και βέβαια και τις όποιες ελληνικές παραγωγικές μονάδες έχουν απομείνει, οι οποίες φυσικό είναι να «στεγνώνουν» και ν'

ασφυκτιούν από την έλλειψη ρευστότητας εξαιτίας της μη πληρωμής τους από το Δημόσιο!

Μια ανάλογη κατάσταση με τη σημερινή είχε διαμορφωθεί και το 1997, όταν προ των πύλων (αλλά και του φόβου προσφυγής στα όργανα της Ε.Ε., διότι η συντήρηση και διαρκής διόγκωση αυτού του αφανούς κρατικού ελλείμματος δημιουργεί «ενταξιακά» προβλήματα για την Ελλάδα!) η κυβέρνηση ψήφισε το νόμο 2469/97, που προέβλεπε αφ' ενός την εξόφληση των μέχρι τότε οφειλών με κρατικά ομόλογα (όπερ και εδεδόθησαν -αναγκαστικά- οι προμηθευτές) και αφ' ετέρου τη «θεσμική υποχρέωση» του Δημοσίου να εξοφλεί όλες τις από εκείνο το σημείο και μετά οφειλές του προς τους προμηθευτές, εντός 90 ημερών! Εκτοτε, πέρασαν δύοισμι χρόνια, το νέο συσσωρευμένο χρέος ξεναφθασε τα 150 δισ., τα συναρμόδια υπουργεία (Πρόνοιας και Οικονομικών...) «αγρόν αγοράζουν», αφήνουν τον ανταγωνισμό (και θα το βρουν οσονούπω μπροστά τους) να πεθαίνει και ταυτόχρονα φυσικά, ρίχνουν... λίπασμα στη συναλλαγή και τη διαφθορά, αφού οι έχοντες λαμβάνουν προμηθευτές θα «λαδώνουν» για να πληρώνονται, θ' αυξάνουν τις τιμές, τα «ελλείμματα» των νοσοκομείων και πάει λέγοντας!

Θέλετε κι άλλα: Ο προμηθευτής (όλοι το... ίδιο προϊόν πουλούν - μ' άλλες συσκευασίες!) επιλέγεται στις περισσότερες περιπτώσεις από γιατρούς με «συμφέροντα» και «συνταγίες», κι όχι από ειδικό όργανο προμηθειών, που σίγουρα θα είχε επιβάλει ο επαγγελματίας μάντζερ («όταν και αν» δηλαδή διορισθούν ΣΩΣΤΟΙ τέτοιοι!) με χαρακτηριστικές περιπτώσεις λ.χ. το κρατικό νοσοκομείο του Παπανικολάου να προμηθεύεται ελληνικά ράμματα (που χρησιμοποιεί ο χρυσόχερης καρδιοχειρουργός Σπύρου - ο Θεός να τον έχει καλά!), τα οποία δεν θεωρεί... «καλά» το Ανάσαιο ή το οποίο άλλο δημόσιο ίδρυμα, που μπορεί ανεξέλεγκτα το Α ή το Β «αγαλίσσεται» να το προμηθεύεται από όπου θέλει (μ' όση... πίστωση υπόπτως εξασφαλίσει!) και σε όποια τιμή αυτό αποφασίσει.

Όσο ξύνεις την επιφάνεια τόσο πληγώνεσαι - και αναγκάζεις γιατί ενισχύονται οι υποψίες σου πως όλο αυτό το χάλι και η κατόντια, είτε γίνεται «τυχαία» και λόγω ανικανότητας των «αρμοδίων» (εκδοχή, λυπούμεθα να το λέμε, που δεν υιοθετούμε...) είτε βάσει σχεδίων και «επωφελέως» περιφρόνησης του δημοσίου συμφέροντος και των δικαιωμάτων των πολιτών, έχει φέρει τούτη την κοινωνία σε αποπλήρωση και στην προϊούσα αποπληροποίηση του κόσμου! Όχι δηλαδή πώς... νοιάζονται για τούτο οι επιτήδαιοι - όσο λιγότερο ασχολείται με τα κοινά ο απαιδισμένος λαός, τόσο καλύτερα θα «διαπλέκονται» και θα κάνουν τη δουλειά τους!

θανος οικονομοπουλος

Συμμειωματοάριο

«Εκκλησίες στην Κωνσταντινούπολη - ζώντα μνημεία της Ορθοδοξίας» από τον Νίκο Γκίνη και τον Κωνσταντίνο Στράτο, σε κείμενα Ιωσήφης Καπάνταη

Η Παναγία Παραμυθία και η Παναγία Ελπίδα ζητούν τη βοήθεια των Ορθόδοξων Χριστιανών για να εκπληρώσουν το ρόλο τους και στη νέα χιλιετία, ως ζώντα μνημεία και όχι ερείπια ή σκιές ενός λαμπρού

Της ΕΛΕΝΗΣ ΜΠΙΣΤΙΚΑ

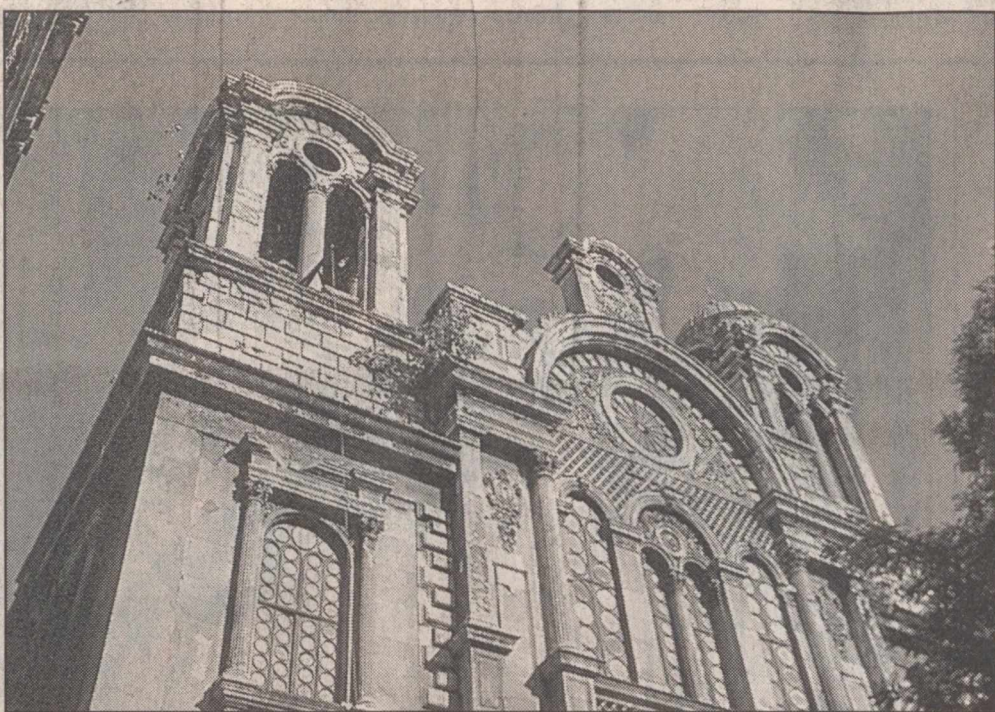
κάποτε παρελθόντος. Η Παναγία Παραμυθία, γνωστή ως «Βλαχ Σερά», ήταν άλλοτε έδρα του Πατριαρχείου για μια δεκαετία στον 16ο αιώνα. Τώρα καθλώνει με την ωραιότητα των ερειπίων της και η αναγκαιότητα της αναστηλώσεώς της εκ βάθρων, προβάλλει ως πρώτη προτεραιότητα.

Στη σελίδα 49 της διγλώσσας ελληνικά και αγγλικά - έκδοσης από τον Καστανιώτη, οι δημιουργοί του τόμου αυτού Νίκος Γκίνης και Κωνσταντίνος Στράτος, μέσα από το γλαφυρό κείμενο της κ. Ιωσήφης Καπάνταη βάζουν σε σκέψη τον αναγνώστη και τον θέτουν ενώπιον των ευθυνών του. «Η ιδέα για την έκδοση ενός φωτογραφικού λευκώματος, το οποίο θα παρουσιάζει τα ζώντα μνημεία της ορθόδοξης πίστης στην πνευματική πρωτεύουσα του Ελληνισμού και ολόκληρου του Ορθόδοξου Κόσμου, γεννήθηκε στη διάρκεια της επίσκεψής μας σε δύο από τις δεκάδες εκκλησίες της Πόλης. Η μία είχε μόλις επαναστατήσει κι έλαμπε φωτισμένη από τη μεγαλοπρέπεια των συντηρημένων θησαυρών της. Η άλλη, γεμάτη και εκείνη από πολύτιμα έργα εκκλησιαστικής τέχνης και πλούσια φειρωμάτα, χρειαζόταν επείγοντως εκτεταμένη επισκευή. Η βαθιά ρωγμή στο ιερό της χάραζε την ψυχή μας... Από τις 86 εκκλησίες που λειτουργούν σήμερα στην Πόλη και στα κοντινά προάστια -μη-

τροπολιτικοί, εννοιακοί, μοναστηριακοί και κοιμητηριακοί ναοί- πολλές χρειάζονται ειδική φροντίδα, καθώς ο χρόνος, οι σεισμοί, η γειτνίασή τους με τη θάλασσα ή με υπόγεια νερά και οι αντίξοες ιστορικές συνθήκες βαραίνουν επικίνδυνα επάνω τους.

Μικρής έκτασης επισκευές και εκ των ενόντων ανακαίνιστες έχουν ήδη πραγματοποιηθεί σε αρκετούς ναούς, με τη συνδρομή των ρωμικών κοινοτήτων της Πόλης. Το Φανάρι, ωστόσο, επιδιώκει να γίνουν εκτενείς και μελετημένες αναστηλωτικές εργασίες, όπως ταιριάζει στα πρωτεύουσάνακα αυτά μνημεία που αντανακλούν τη θρησκευτική και κοινωνική συνείδηση του μεταβυζαντινού και νεώτερου Ελληνισμού. Η πατριαρχική προσπάθεια είναι μεγάλη και δύσκολη. Οι γενναίοι δωρητές όμως προσφορές ιδιωτών από την Ελλάδα και από ολόκληρο τον κόσμο, οι οποίοι συνέδωσαν το όνομά τους με τη διάδοση έξι εκκλησιαστικών συγκροτημάτων, δημιούργησαν νέες προοπτικές για τη σωτηρία των καθγιαγμένων μνημείων. Χάρη στις δωρεές τους, ιεροί της Ρωμιοσύνης τόποι, αποδόθηκαν λαμπροί και πάλι στη λατρεία και επανεντάχθηκαν στην πανοράση κληρονομιά. Μακάρι να ακολουθήσουν και άλλοι το παράδειγμά τους. Η Παναγία η Παραμυθία στο Φανάρι και η Παναγία η Ελπίδα στο Κοντοσκάλι, αποτελούν επείγουσες προτεραιότητες στον κατάλογο των τριάντα περιπτώσεων αναστηλωτέων ναών».

Παναγία Ελπίδα Κοντοσκαλίου, μια από τις τέσσερις εκκλησίες στο Κοντοσκάλι που κήκηκαν το 1660 -ο Άγιος Νικόλαος και ο Άγιος Ιωάννης- χάθηκαν δεν ξαναχτίστηκαν ποτέ- η Παναγία Ελπίδα, ύστερα από πα-

Τα «ωραιότερα ερείπια της Πόλης» ζητούν την ανοικοδόμησή τους. Γνωστή και ως «Βλαχ Σερά», η Παναγία Παραμυθία είναι στο Φανάρι, κοντά στο Μετόχι του Παναγιού Τάφου και όλη η περιοχή και η εκκλησία, ήταν ιδιοκτησία των ηγεμόνων της Βλαχίας. Γκίχες και Σούντοσι και Κατακουζηνόι εκεί εκκλησιαζόνταν - γράφει η Ιωσήφης Καπάνταη: «Η ομαλή πρόσβαση από το πίσω μέρος είναι αδύνατη, γιατί ο μοναχός της γειτονιάς το έχει κάνει αποθήκη για τα ξύλινα τελάρα του».

ρέμβαση του πρέσβη της Ρωσίας Νικήτα Αλεξέιεβitch ανοικοδομείται στα 1680 και της παρέχεται από τη ρωσική κυβέρνηση ετήσια χρηματική χορήγηση. Με ειδικό σουλτανικό φερμάν στις 4 Ιουνίου 1895, που επιτρέπει την ανοικοδόμηση, μπαίνει ο θεμέ-

λιος 30 χρόνια οι εννορίες τελούνται θρησκευτικά τους καθήκοντα στον ξύλινο ναύκο που έχει ανεγερθεί στον περίβολο της εκκλησίας. Με ειδικό σουλτανικό φερμάν στις 4 Ιουνίου 1895, που επιτρέπει την ανοικοδόμηση, μπαίνει ο θεμέ-

λιος λίθος της εκκλησίας που θεωρείται μια από τις ωραιότερες, εν ζωή, εκκλησίες της Πόλης. Λαμπρό οικοδόμημα με σοβαρό αυστηρό μαρμάρινο, χτίστηκε από τα χέρια θρακικών μαστόρων της εννορίας.

Η Παναγία Ελπίδα -μας λέει στο εξοχο ερευνητικό κείμενό της η κ. Ιωσήφης Καπάνταη- είναι κατά πάσα πιθανότητα, χτισμένη στον ίδιο χώρο όπου υπήρχε η Μονή της Βεβαίας Ελπίδας (14ος αιώνας) οικοδόμημα που συνδέεται με μεγάλα παλαιολόγια αρχοντόσρα, όπως οι Φιλανθρωπικοί. Δυστυχώς, σήμερα η κατάσταση του ναού δεν είναι καλή. Οι καταστροφές, κυρίως από την υγρασία, είναι μεγάλες, όπως φαίνεται στην εικόνα του Παντοκράτορος και στις τοιχογραφίες και το πόνος που θα χρειαστεί για την ανακαίνισή του, θα πρέπει να είναι σοβαρό», καταλήγει το κείμενο -έκκληση.

Με την πεποίθηση ότι θα ακουστεί δυνατή η φωνή για την Παναγία Παραμυθία και την Παναγία Ελπίδα, όπως βγαίνει από τις σελίδες του φωτογραφικού αυτού λευκώματος-προσκλημάτων, προσθέτουμε και την ευχή της στήλης να βρεθούν οι ευεργέτες που θα ανακωνώσουν την πρόθεσή τους να αναστηλώσουν τους ναούς - μνημεία Ορθοδοξίας, όπως το έκανε ο Αρχηγός Μέντας Λογοθέτης του Πα-

τριαρχείου κ. Παναγιώτης Θ. Αγγελόπουλος που ανοικοδόμησε από την τέφρα του τον Πατριαρχικό Ναό του Αγίου Γεωργίου και τον Πατριαρχικό Οίκο στο Φανάρι. Τότε θα έχει εκπληρωθεί και η ευχή των δημιουργών του τόμου κ. Γκίνη και Στράτου, οι οποίοι με τη συνεργασία προσωπικοτήτων, όπως είναι η κ. Ιωσήφης Καπάνταη με τα φωτισμένα διεισδυτικά της κείμενα και οι φωτογράφοι Ciaran Watson και Δημήτρης Γεράρδης, καθώς και η κ. Μαρριάννα Κορομηλά, συμβούλους έκδοσης έφθασαν σ' αυτό το αποτέλεσμα. Γιατί με την έκδοση αυτή για τις εκκλησίες - οχυρά όσο και μνημεία της Ορθοδοξίας, επιδιώκεται η ευαισθητοποίηση του κόσμου, στην Ελλάδα και στην Ομογένεια ως προς την αποστολή των ναών αυτών και η τόνωση του ενδιαφέροντος για τη διάσωση των εκκλησιαστικών θησαυρών με προσφορά για αναστήλωση και συντήρηση των εκκλησιών της Πόλης.

Μακριά ή λίστα εκείνων που προαγόρασαν βιβλία και έγιναν χορηγοί της έκδοσης. Οτι έσοδα προκύψουν από την πώληση στα βιβλιοπωλεία θα χρηματοδοτήσουν μια δεύτερη έκδοση για τις εκκλησίες της Ίμβρου και της Τενέδου - ως συνέχεια μιας λαμπρής αρχής!

Τηλέφρος

Οι σκληρότερα εργαζόμενοι Έλληνες είναι οι μαθητές...

Τα παιδιά στο δρόμο, τα δημόσια σχολεία κλειστά, τα φροντιστήρια γεμάτα, τα ιδιωτικά στις δόξες τους και η δημόσια εκπαίδευση στο υπόγειο, στα χειρότερα της από τότε που τη θυμόμαστε. Η μεταρρύθμιση βεβαίως επέπεσε βάναυσα. Φόρτωσε βάρη υπερβολικά και σε ορισμένες περιπτώσεις ανώφελα στα παιδιά. Και ο μηχανισμός λειτουργήσε μ' εκείνον τον ακαδημαϊκό δογματισμό που σκοτώνει. Όλα τα μαθήματα το ίδιο. Και τι μαθήματα και τι βιβλία. Να σε φυλάει ο

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΡΑΚΟΥΣΗ**

Θεός. Στα 16 και στα 17, στραβώνονται τα παιδιά να διαβάσουν «Μεθοδολογία της έρευνας», όταν ακόμη δεν έχουν συλλάβει την έννοια της έρευνας. Η ακόμη να μελετήσουν «Ποινικό Δίκαιο», ωσάν να είναι φοιτητές της Νομικής σχολής. Καλούνται να διασχθούν, ν' αποστηθίσουν δηλαδή, έννοιες που κανονικά θα μελετήσουν στο πανεπιστήμιο. Και τα βιβλία, όπως είπαμε, φρικαλέα. Γραμμένα από πανεπιστημιακούς που μεταφέρουν κατά τρόπο προβληματοικό τα πανεπιστημιακά συγγράμματα στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο. Δυσνόητα τα περισσότερα, μια μεταφορά του «Βελτιστισμού» από την ακαδημαϊκή κοινότητα στη μαθητική.

Και είναι υποχρεωμένοι οι μαθητές εκ του συστήματος να τα μελετήσουν όλα, να πάρουν καλό βαθμό, γιατί μετράνε σχεδόν το ίδιο με τα κύρια μαθήματα, με τα Μαθηματικά, με τα Αρχαία, τα Νέα και τη Φυσική. Υποχρεώνονται έτσι τα παιδιά να καλύψουν τα πάντα, για να εξασφαλίσουν μια θέση στο πανεπιστήμιο. Για να ξαναγυρίσουμε, δηλαδή, στην αποστήθιση, την οποία η μεταρρύθμιση ήλθε να εξοβελίσει, να την αποβάλει από την εκπαιδευτική διαδικασία. Εφθασαν έτσι τα παιδιά σήμερα να υπεραπασχολούνται για να καταδείξουν αληθής η ρήση του Σαββόπουλου ότι «οι μαθητές είναι οι σκληρότερα εργαζόμενοι Έλληνες». Ενα παιδί 16-17 χρόνων, που κάνει μία ή δύο γλώσσες και παίζει μπάσκετ για να ξελασκάρει λίγο, θα πρέπει να τρέχει ολημέρις να προλάβει τις μαθητικές του υποχρεώσεις. Και εδώ το υπουργείο Παιδείας καλείται να κάνει υποχρηστίες. Να επανεκτιμήσει τη σημασία των δευτερευουσών της σημασίας μαθημάτων και ν' απελευθερώσει τους μαθητές από ορισμένα υπερβάλλοντα βάρη. Θα πρέπει δηλαδή να περιβάλλονται κατά κάποιον τρόπο τους μαθητές, να στηρίξει την ανάδειξη των δεξιοτήτων τους και, τέλος πάντων, να ξεφύγει από το δογματισμό που περιβάλλει τη μεταρρύθμιση.

Άλλο όμως τούτο και άλλο οι καταλή-

ψεις. Οι μαθητές μπορούν ν' αντιδρούν, αλλά όχι μ' αυτόν τον καταστροφικό τρόπο. Με τα σχολεία κλειστά χάνεται το κύριο, χάνεται το ίδιο το δημόσιο σχολείο. Χάνεται η γνώση, το μεγαλύτερο σύγχρονο κεφάλαιο, που θα έχει τον πρώτο λόγο στη νέα οικονομία. Και χάνεται για τους μαθητές που προέρχονται από τ' ασθενέστερα στρώματα της κοινωνίας. Και τούτο είναι ίσως το σοβαρότερο πρόβλημα που δημιουργείται από την άρνηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Αν συνεχισθεί αυτή η κατάσταση στη δημόσια εκπαίδευση, σε χρόνο σύντομο αυτή θα καταρρεύσει και θύματα της θα είναι κατά κύριο λόγο οι φτωχοί μαθητές, όσοι δεν έχουν την δυνατότητα να πάνε σ' ένα ιδιωτικό σχολείο ή να παρακολουθήσουν με την απαιτούμενη ένταση ένα πλήρες φροντιστήριο, ένα δηλαδή υποκατάστατο της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Αν τούτο συμβεί, τότε θα έχει στην κυριολεξία απολεσθεί μία από τις κρίσιμες δημοκρατικές κατακτήσεις του ελληνικού λαού κατά τη μεταπολεμική περίοδο. Θα έχει δηλαδή απολεσθεί αυτό το καθεστώς των ίσων εκπαιδευτικών ευκαιριών, το οποίο επέτρεψε σε εκατομμύρια Ελλήνων ν' αλλάζουν στην κυριολεξία τη ζωή τους στις προηγούμενες δεκαετίες. Αν κάτι διατηρήσει ζωντανή την ελληνική κοινωνία μεταπολεμικά, ήταν αυτή ακριβώς η κινητικότητα που εξασφάλισε το εκπαιδευτικό σύστημα. Νέοι πάμφτωχοι, από τα πιο απομακρυσμένα χωριά της ελληνικής υπαίθρου, βρήκαν διέξοδο ακριβώς μέσω αυτού του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος, που σήμερα καταστρέφεται, χάνεται και κινδυνεύει να υποκατασταθεί από άλλους εκπαιδευτικούς μηχανισμούς, που μέχρι πριν από λίγα χρόνια δεν είχαν παρά ελάχιστη επιρροή στα εκπαιδευτικά πράγματα της χώρας.

Και για να μην αντιμετωπίζουμε την εκπαίδευση αποσπασματικά, είναι απαραίτητο να σημειώσουμε ότι τούτο συμβαίνει στην πιο κρίσιμη στιγμή. Στην εποχή μετάβασης στη νέα οικονομία, όπου κυρίαρχο ρόλο θα έχει η γνώση, η οποία θα αποτελέσει το βασικότερο εφόδιο για τους νέους ανθρώπους. Περισσότερο από ποτέ οι νέοι και ιδιαίτερα εκείνοι που προέρχονται από φτωχές οικογένειες, έχουν ανάγκη από μια ολοκληρωμένη εκπαίδευση, που θα προσεγγίσει τις νέες τεχνολογίες. Και για να γίνει τούτο χρειάζεται όχι απλώς η διάσωση, αλλά και η ενίσχυση του δημοσίου σχολείου. Και εδώ δεν χωρούν διλημματα. Τα δημόσια σχολεία πρέπει να μείνουν ζωντανά, ολοκληρωμένες βάσεις μετάδοσης της σύγχρονης γνώσης. Τα υπόλοιπα είναι ανάγκη να ξεπεραστούν το ταχύτερο. Η ευθύνη, δε, ανήκει σε όλους, κυβερνητικούς και μη.

ΓΝΩΜΗ

Το Ελσίνκι και η νέα δυναμική

Η απόδοση της ιδιότητας της υποψήφιας κοινοτικής χώρας στην Τουρκία από τη σύνοδο κορυφής του Ελσίνκι μπορεί να αποτελέσει «ιστορική» καμπή για την Αγκυρά, αλλά θα πρέπει να αντιμετωπισθεί και ως λυτρωτική αποδόξησης διαδοχικών ελληνικών κυβερνήσεων από κατεστημένες αντιλήψεις που ωθούνταν συχνότατα την Αθήνα σε μάταιες αντιπαράθεσεις με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ενώσεως γύρω από διατυπώσεις αφορώσες τον

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

ευρωπαϊκό προσανατολισμό της Τουρκίας.

Η εμπλοκή των ελληνοτουρκικών διαφορών στην Ε.Ε. υπήρξε επιλογή της κυβερνήσεως του Ανδρέα Παπανδρέου ήδη από τη δεκαετία του '80. Συχνότατα χρησιμοποιήθηκε ως πρόσχημα από τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις για να επιτύχουν το στόχο τους που ήταν ο αποκλεισμός της Τουρκίας, επιπριζώντας τις ευθύνες στην ελληνική πλευρά, γεγονός που επιβάρυνε τις ελληνοτουρκικές σχέσεις.

Κάποια προσπάθεια επαναπροσανατολισμού της ελληνικής στάσεως ως προς τις ευρωπαϊκές σχέσεις έγινε από την κυβέρνηση του κ. Κ. Μητσόπουλου. Αλλά μόνον μια κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ μπορούσε να προχωρήσει σε ριζική αναθεώρηση της πολιτικής, που είχε επιβάλει η ίδια παράταξη σε προηγούμενες εποχές. Η συνεισφορά του σημερινού προέδρου του ΠΑΣΟΚ και πρωθυπουργού κ. Κ. Σημίτη -σε συνεργασία με τον υπουργό Εξωτερικών κ. Γ. Παπανδρέου- έγκειται στο γεγονός ότι πέτυχε την αναθεώρηση μιας αντιπαγωγικής πολιτικής.

Ο κ. Σημίτης δεν θα μπορούσε να δικαιολογήσει τη συναινετική στην υποψηφιότητα της Τουρκίας, εάν δεν εξασφάλιζε -ιδιαίτερα εν όψει των εκλογών του Μαρτίου- κάποιες διατυπώσεις, η πρακτική αξία των οποίων είναι ευθέως ανάλογη με εκείνη των ισχυρών δηλώσεων, που είχε εξασφαλίσει η Ελλάς στο πλαίσιο της Ε.Ε. για τον εξευρωπαϊσμό της τουρκικής πολιτικής, αλλά δεν επηρέασαν ούτε στο ελάχιστο τη συμπεριφορά της Αγκυρας.

Αυτό δεν σημαίνει ότι ο αγώνας, σε πολιτικό και υπεραστικό επίπεδο, δόθηκε επί ματαίω, ιδιαίτερα αφού η σύνοδος κορυφής του Ελσίνκι με απόφαση της αποσυνέδεσε την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε. από την πολιτική λύση του προβλήματος, αναθεώρησε τη δήλωση «των τεσσάρων» -Γερμανίας, Γαλλίας, Ολλανδίας και Ιταλίας- που ισχυρίστηκαν το αντίθε-

το σε πείσμα κάθε πολιτικής και κοινοτικής δεοντολογίας.

Θα ήταν, όμως, σφάλμα εάν η προσοχή της ελληνικής πολιτικής ηγεσίας εστιάζονταν στην ανάλυση των άλλων «ωφελημάτων» που αποκόμισε -ή δεν αποκόμισε- ο κ. Σημίτης, όπως λόγου χάριν η παραπομπή των ελληνοτουρκικών διαφορών στο Δικαστήριο της Χάγης ή η «χαρτογραφημένη πορεία» της Τουρκίας προς την Ε.Ε., με τις αναφορές στις αποφάσεις των προηγούμενων Ευρωπαϊκών Συμβουλίων για την Τουρκία -του Λουξεμβούργου και του Κάρνιφ.

Οι διατυπώσεις στα δύο αυτά ζητήματα είναι ισόρροπες, όπως κάθε απόφαση της Κοινότητας, επιτρέπουν στις κυβερνήσεις της Ελλάδας και της Τουρκίας να εμφανισθούν ευπρεπώς ενώπιον της κοινής γνώμης των χωρών τους και δεν αποσκοπούν στην ανάδειξη νικητών και ηττημένων.

Με άλλα λόγια, η σύνοδος κορυφής του Ελσίνκι δεν έλυσε αλλά ούτε δρομολόγησε τη λύση των ελληνοτουρκικών διαφορών - αυτό είναι ένα θέμα που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν σε κάποια φάση οι δυο κυβερνήσεις. Δημιούργησε όμως μια νέα δυναμική. Και το ζητούμενο είναι εάν η Αθήνα και η Αγκυρά καταφέρουν να αξιοποιήσουν αυτή τη νέα παράμετρο και να αλλάξουν ριζικά το κλίμα στην περιοχή.

Η πρόκληση που αντιμετωπίζει η ελληνική κυβέρνηση είναι ασφαλώς μικρότερη και λιγότερο κινδυνώδης από τις μεταλλάξεις στις οποίες θα πρέπει να υποβληθεί το πολιτικό σύστημα της Τουρκίας και επί πλέον η Ελλάς μπορεί να προσβλέπει σε ταχύτερα και αμεσότερα οφέλη.

Ειδικότερα ένα αδιέξοδο στο Ελσίνκι, με υπαιτιότητα της Ελλάδας, θα οδηγούσε σε μια τρομακτική επιβάρυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων, θα αναίμαρσε αυτομάτως τα πρώτα βήματα προσεγγίσεως που επιχειρήθηκαν και απέληξαν στην πρόωξη κάποιων συμφωνιών επί θεμάτων ήσσονος σημασίας, που αναμένεται πλέον να υπογραφούν τις επόμενες ημέρες.

Πέραν τούτου, η απειμλοκή της Ελλάδας από το άγος των ευρωτουρκικών σχέσεων θα επιτρέψει στην ελληνική κυβέρνηση να επικεντρώσει την προσπάθειά της στην προώθηση της εντάξεως της χώρας στην ΟΝΕ, αλλά και να ομιλήσει με ισχυρότερη φωνή στο πλαίσιο της Ε.Ε. για θέματα που αφορούν στο μέλλον των Βαλκανίων και άλλων ζωτικών ζητημάτων της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής.

Αντίθετα, για την Τουρκία η εξασφάλιση της υποψηφιότητάς, που τόσο επίμονα επεδίωκε, θα θέσει το στρατιωτικό και πολιτικό κατεστημένο ε-

νώπιον σοβαρών προβλημάτων και προκλήσεων. Εναρμόνιση με την Ε.Ε. -έστω και σε μεγάλο βάθος χρόνου- σημαίνει μείωση του ρόλου του στρατιωτικού κατεστημένου στην πολιτική ζωή της χώρας, αναγνώριση των μειονοτικών δικαιωμάτων των Κούρδων, κατάρνηση του προστατευτισμού που ισχύει σε πολλούς τομείς της τουρκικής οικονομίας.

Πρόκειται για αλλαγές πολύ πιο ρηξικέλευστες ενδεχομένως και από εκείνες που επέβαλε ο Κεμάλ Ατατούρκ, ο οποίος έκανε χρήση αυταρχικών μεθόδων για να επιτύχει μια μετάλλαξη της τουρκικής κοινωνίας, ενώ το ζητούμενο πλέον είναι η παραιτήση ενός αναρχοιστικού κατεστημένου από τα προνόμια που έχει εξασφαλίσει εδώ και δεκαετίες, δίχως να οδηγηθεί η χώρα στο χάος ή να αντιμετωπίσει προβλήματα αποσχίσσεως στις κουρδικές περιοχές.

Στην ουσία η υποψηφιότητα που απεβδόθη στην Τουρκία θα κρίνει εάν η χώρα αυτή είναι όντως διατεθειμένη ή δεν έχει τη δυνατότητα να κινηθεί σε μια καθαρώς ευρωπαϊκή τροχιά.

Με δεδομένη την πολυπλοκότητα της εσωτερικής καταστάσεως, θα ήταν αφελές εάν η ελληνική κυβέρνηση ανέμενε μια ουσιαστική και ταχεία μεταστροφή στη συμπεριφορά της Τουρκίας, ούτε θα ήταν σκόπιμο να εμφανίζεται ως επιστεύδουσα για την εφαρμογή των κοινοτικών αρχών από την Αγκυρά.

Ενα ενδεχόμενο που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι ότι το τουρκικό κατεστημένο -ή τουλάχιστον τμήμα αυτού- θα επιχειρήσει πιθανώς να επιβεβαιώσει την ισχύ του, προβαίνοντας στις συνθήκες προκλήσεις εναντίον της Ελλάδας. Τέλος, δεν θα ήταν σάφην να αναμένει κανείς μεταστροφή της τουρκικής στάσεως στο Κυπριακό, όπου η Αγκυρά θα δώσει τη μάχη της οπισθοφυλακής.

Οι προκλήσεις όμως αυτές -εάν φυσικά εκδηλωθούν- θα πρέπει να αντιμετωπισθούν με αποφασιστικότητα και ψυχραιμία στο διμερές επίπεδο και όχι διά της αναταραξίας των σχέσεων της χώρας με την Ε.Ε., διότι ουδέποτε η Κοινότητα θα θελήσει να εμπλακεί ουσιαστικώς στην ελληνοτουρκική αντιπαράθεση.

Εκείνο το οποίο αποτελεί ζητούμενο για την ελληνική πλευρά είναι να αξιοποιήσει την εξομάλυνση των σχέσεων της με την Ε.Ε., μετά τη διέξοδο που επέτρεψε στο Ελσίνκι στις ευρωτουρκικές σχέσεις, για να ισχυροποιήσει τη θέση της, αποφεύγοντας τη σκισμαχία γύρω από αρχές, που δεν αποφέρουν πρακτικό όφελος στη χώρα και την εμπλέκουν σε μακροχρόνια αδιέξοδα.

Θετικό μεν το Ελσίνκι, αλλά άλλο η αμυντική θωράκιση

Από την πρώτη στιγμή που έφτασαν από το Ελσίνκι τα μηνύματα σχετικά με τις τελικές αποφάσεις των «15» για την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας, το υπουργείο Εθνικής Αμύνης στην Αθήνα φρόντισε, στο υψηλότερο

Του **ΚΩΣΤΗ Η. ΦΑΦΟΥΤΗ**

δυνατό επίπεδο, να ξεκαθαρίσει -και κατ' άλλες εκτιμήσεις να καθησυχάσει τις ενδιαφερόμενες πλευρές- ότι το αμυντικό δόγμα και τα εξοπλιστικά προγράμματα της χώρας μεσοπρόθεσμα δεν πρόκειται να αλλάξουν. Η ελληνική συγκυβέρνηση στην αναγόρευση της Τουρκίας σε υποψήφια προς ένταξη χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση με την ικανοποίηση των όρων που είχε θέσει, βεβαίως εκτιμάται ότι μπορεί να συμβάλει στην περαιτέρω αποκλιμάκωση της έντασης στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και σε στρατιωτικό επίπεδο, αλλά δεν πρόκειται να επηρεάσει ουσιαστικά τις αμυντικές προτεραιότητες και των δύο πλευρών. Πολύ περισσότερο που σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει αυτόματη εγκατάλειψη της τουρκικής πολιτικής για ανατροπή του υφιστάμενου καθεστώτος στο Αιγαίο και των εδαφικών διεκδικήσεων της Αγκυρας εις βάρος της Αθήνας.

Την εκτίμηση αυτή συμμερίζεται και η στρατιωτική ηγεσία του υπουργείου Εθνικής Αμύνης, η οποία ανέμενε με μεγάλο ενδιαφέρον, ίσως και αγωνία, τα αποτελέσματα του Ελσίνκι, διότι εκτός των άλλων αυτή θα είναι η πρώτη που θα αισθανθεί τον αντίκτυπο από τις συνέπειες της. Κορυφαίοι επίδοτοι του ΓΕΕΘΑ εξέφραξαν ιδιαίτερα την απογοήτευση και τον προβληματισμό τους για το γεγονός ότι τις παραμονές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τα τηλεοπτικά δελτία είδραν και πρωτοσέλιδα των Τύπων, αγνοώντας την κρισιμότητα της Συνόδου Κορυφής, είχαν επικεντρώσει το ενδιαφέρον τους σε «χαμηλό ενδιαφέροντος» θέματα. Οι ίδιοι αναγνώριζαν ότι η ελληνική πλευρά βρισκό-

ταν ενώπιον της πιο δύσκολης απόφασης που έπρεπε να λάβει και η οποία θα είχε ίσως καθοριστικές συνέπειες στο μέλλον των ελληνοτουρκικών σχέσεων.

Εάν στο Ελσίνκι οι εξελίξεις ήταν διαφορετικές και η Ελλάδα είχε υποχωρήσει να προβάλει «βέτο» για την Τουρκία, είναι σίγουρο ότι θα επιβάρυνε επικίνδυνα το θερμόμετρο, θα κλιμάκωνε την απειλή χρήσης βίας εκ μέρους της Αγκυρας, που ενδεχομένως να έφτανε και στην πρόκληση ενός «θερμού» επεισοδίου. Όμως, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΓΕΕΘΑ, αλλά και κύκλων του υπουργείου Εξωτερικών, ακόμη και η θετική κατάληξη του Ελσίνκι δεν εξαιρεί τους κινδύνους και δεν εξασφαλίζει ότι η Τουρκία δεν θα επιδιώξει στο άμεσο μέλλον κάποιες μορφές «τεχνητή ένταση», από τη στιγμή που η γειτονική χώρα δεν μπορεί να αφομοιώσει την ιδέα ότι κάποια στιγμή η Κύπρος θα ενταχθεί στην Ε.Ε. -έχει δεν έχει λυθεί το πολιτικό πρόβλημα της-, ούτε αποδέχεται τη Χάγη ως υποχρεωτικό διαιτητικό μέσο για τις διεκδικήσεις που εγείρει (όπως φάνηκε από τις προχθεσινές δηλώσεις του πρωθυπουργού Έτσεβίτ, ερμηνεύοντας από τη δική του πλευρά την απόφαση των «15»). Το κρίσιμο σημείο, σύμφωνα με τις ίδιες εκτιμήσεις, είναι ότι η πραγματική εξουσία στην Τουρκία -δηλαδή το πανίσχυρο στρατιωτικό κατεστημένο- δεν έχει ακόμη μιλήσει και ότι «κλειδί» για τις όποιες εξελίξεις θα είναι η στιγμή που «θα ανοίξει το στόμα της ή θα προβεί σε συγκεκριμένες πράξεις».

Στο υπουργείο Αμύνης δεν τρέφουν αυταπάτες ότι διά μαγείας θα επιλυθούν τα προβλήματα και, ως εκ τούτου, υπογραμμίζεται σε όλους τους τόνους ότι «τίποτα δεν αλλάζει στους σχεδιασμούς μας», καθώς και ότι οι όποιες βεντικές επιπτώσεις του Ελσίνκι περιορίζονται βραχυπρόθεσμα και σε πρακτικό επίπεδο σε πολύ συγκεκριμένα θέματα. Αυτά είναι πιθανό η μείωση των στρατιωτικών γυμνασίων στο Αιγαίο και η αντίστοιχη αύξηση της συνεργασίας των Ενόπλων Δυνάμεων των δύο χωρών στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ (α-

σκήσεις κλπ.). Επιπλέον, το πιο εντυπωσιακό, από απόψεως... θεαματικότητας, θα είναι η πλήρης συμμετοχή της Τουρκίας στην άσκηση της Συμμαχίας «Dynamic Mix», που είναι προγραμματισμένη να γίνει τον επόμενο Μάιο και Ιούνιο στη χώρα μας.

Η συμμετοχή αυτή θα σημαίνει ότι τουρκικά μαχητικά αεροσκάφη θα προσγειωθούν στη βάση της Αγκυράς, πολεμικά πλοία θα ελλιμενιστούν στη Σούδα και στρατιώτες της θα κάνουν απόβαση στην Κυπριακία. Η προετοιμασία της άσκησης εξελίσσεται προς το παρόν κανονικά και ήδη Τούρκοι αξιωματικοί συμμετέχουν στις ΝΑΤΟϊκές ομάδες που επισκέπτονται και επιθεωρούν τις πολεμικές βάσεις της χώρας μας. Ωστόσο η συμφωνία της ελληνικής πλευράς στη διεξαγωγή της «Dynamic Mix», η οποία επί σειρά ετών αποτελεί πεδίο αντιπαράθεσης μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένη. Μέχρι σήμερα δεν έχουμε αποδεχθεί την παρουσία τουρκικών δυνάμεων σε ελληνικά χωρικά ύδατα, λιμάνια, αεροδρόμια και γενικότερα εδάφη όσο συνεχιζόταν εκ μέρους της Αγκυρας οι προκλήσεις και οι αμφιβολίες της εθνικής μας κυριαρχίας.

Βαρόμετρο επομένως για τις πραγματικές προθέσεις της γειτονικής χώρας είναι η στάση της στο Αιγαίο. Η μείωση, ειδικά το δεύτερο εξάμηνο του 1999, της δραστηριότητας των μαχητικών αεροσκαφών στο FIR Αθηνών, αποτελεί μεν ένα σημαντικό στοιχείο, αλλά από την άλλη επιβεβαιώνει ότι η Τουρκία επέμεινε, όλη την περίοδο της ελληνοτουρκικής προσέγγισης και των κινήσεων καλής θέλησης της Αθήνας, με ένα μικρό διάλειμμα αμέσως μετά τον καταστροφικό σεισμό της 29ης Αυγούστου, στην πάγια πολιτική των προκλήσεων. Με δεδομένο μάλιστα ότι με την πρακτική της στο παρελθόν έχει αποδείξει ότι χρησιμοποιεί τις παραβάσεις και παραβιάσεις ως μέσο άσκησης εξωτερικής πολιτικής και προώθησης των ευρύτερων στόχων της, το στοιχείο της μείωσης δεν προσφέρει κανένα εγγύριο ούτε αποτελεί

πρόκριμα για οτιδήποτε. Πολύ περισσότερο, όταν ανάλογη συμπεριφορά είχε επιδειχθεί την περίοδο πριν από την έγκριση της τελωνειακής σύνδεσης Ε.Ε.-Τουρκίας, για να γνωρίσουν, αμέσως μετά, νέα κλιμάκωση οι τουρκικές προκλήσεις.

Από την άλλη πλευρά, η διατήρηση ως έχει της πολιτικής των εξοπλισμών του υπουργείου Αμύνης δεν έχει να κάνει μόνο με την απειλή εξ Ανατολών. Αντιθέτως, όσο αυτή την περίοδο διόταν η εντύπωση ότι «τα βρίσκουμε» με τη γειτονική χώρα, τόσο στο Πεντάγωνο γινόταν περισσότερο αντιληπτό ότι οι εξοπλισμοί δεν έχουν υποκατάστατο χαρακτήρα. Αλλά σχετίζονται και με ένα τμήμα της λεγόμενης «αμυντικής διπλωματίας», με το δέλεαρ, δηλαδή, που αποστέλνουν για την εξασφάλιση της εκμυσίτευσης ανταλλαγμάτων από τις χώρες που ενδιαφέρονται να πουλήσουν τα οπλικά συστήματα των βιομηχανικών κολοσσών τους. Ιδιαίτερα σε μία περίοδο «ισχυρών αγελώνων» για την αμυντική βιομηχανία σε παγκόσμιο επίπεδο, δεδομένο που επιτρέπει στα εξοπλιστικά προγράμματα της Ελλάδας και, πολύ περισσότερο, της Τουρκίας να αποτελούν μύλον της Εριδας μεταξύ των μεγαλύτερων αμερικανικών και ευρωπαϊκών, ακόμη και για λόγους επιβίωσης ορισμένων εξ αυτών.

Στο πλαίσιο αυτό, η κυβέρνηση είναι καθ' όλα έτοιμη να εξαγγείλει το αμέσως επόμενο διάστημα το νέο ΕΜΠΑΕ 2001-2005, ύψους 3 τρις. δρχώνων, το οποίο θα ενταχθεί σε ένα μακροπρόθεσμο -15ετούς κατά πάσα πιθανότητα διάρκειας- εξοπλιστικό πρόγραμμα. Στο νέο ΕΜΠΑΕ θα μεταφερθούν προγράμματα, για τα οποία έχουν ήδη ληφθεί αποφάσεις, όπως το μαχητικό Eurofighter, η αναβάθμιση των Μιράζ 2000, τα αεροστρώματα, τα νέα επιθετικά ελικόπτερα, και θα περιλαμβάνει μία σειρά από νέα που αφορούν τα συστήματα αυτοπροστασίας των μαχητικών, την ολοκληρωμένη του συστήματος αεράμυνας, τον εκσυγχρονισμό υποβρυχίων, φρεγατών και πυραυλοκατόντων, αντιαεροπορικά όπλα, θωρακισμένα και αμφίβια οχήματα κ.ά.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

Εγκαιρη πρόταση εορτασμού

Μου μένουν ακόμα δύο Κυριακές να χρονολογήσω την επιφύλλίδα μου στο 1999. Οσο και αν πλεονάζει η συναισθηματική α-νοησία στην κούφια ρητορεία γύρω από το συμβατικό ορόσημο, δεν παύει κάπου βαθιά να μας συγκινεί η εισόδος στην καινούργια χιλιετία. Και μπορεί οι φιδότες που διέθνως ετοιμάζονται για τη νύχτα της ημερολογιακής αλλαγής να προμηθούνται κυριαρχημένες από πανηγυρική κενότητα και φτηνό εντυπωσιασμό, όμως θα υπάρχουν οπωσδήποτε και άνθρωποι που θα είχαν την επιθυμία, τη σχεδόν επώδυνη, να γιορτάσουν αυτή την καμπή με τρόπο ξεχωριστό, ανεξίτηλο στη μνήμη.

Περιορίζομαι στην προσωπική μου επιθυμία: Να είχα το οργανωτικό ταλέντο (που μου λείπει αισθητά) ή στη διάθεση μου έναν ευφάνταστο οργανωτή και έναν εμπνευσμένο χορηγό. Να εξαγγέλλουμε για τη νύχτα της φετινής Πρωτοχρονιάς μια μεγάλη σύναξη όδων θα ήθελα να ζήσουν το ορόσημο της χρονολογικής αλλαγής με άκρα συνειδησιακή εγρήγορση: Κριτική αναμέτρηση με τον ιστορικό κύκλο που συμβατικά ολοκληρώνεται, ρεαλιστική οξείδωση ή ανάλυση των δεδομένων που θα καθορίσουν τουλάχιστον τις απαρχές της καινούργιας χιλιετίας.

Φαντάζομαι όχι μια σκυθρωπή ανόρθη σύναξη διανοουμενίστικης νομομερείας, αλλά ένα γιορτινό ολονύκτιο δέπνιο με κυρίαρχη την αίσθηση της χαράς, για το πρόνομιό που μας έδωσε να πατάει ο ατομικός μας βίος διαδοχικά σε δύο αιώνες, σε δύο χιλιετίες. Να γευθούμε εδέσματα κορυφαίων από το παρελθόν επιτευγμάτων της τέχνης των γεύσεων και εξ ίσου λαμπρά κορυφώματα της οινολογικής σοφίας. Να συγκρινώμεν μουσικές δημιουργίες που μας κατέληπαν ως πολύτιμη κληρονομιά οι δέκα προηγούμενοι αιώνες.

Αλλά ο άξονας της ολονύκτιας συνεύρεσης να είναι μια ολιγόριθμη ομάδα συζητητών, που ως την αυγή θα επιχειρεί την κριτική αναμέτρηση της ελληνικής συνειδήσεως με το παρελθόν και το μέλλον. Ποιες καταγραφές ελληνικότητας θα μπορούσε να εντοπίσει ο ιστορικός όταν άρχισε η δεύτερη μ.Χ. χιλιετία; Σε ποιο επίπεδο βρισκόταν η δυναμική της παράμυλης γλωσσικής εκφραστικής των Ελλήνων; Ποιαν οργανική συνέχεια είχε στον εκχριστιανισμό Ελληνισμό ο καταγωγικός καθολισμός της ιδιαιτερότητας του; Εκείνη η πρώτη, με τους Προσωκρατικούς, σε πανανθρώπινη κλίμακα έκπληξη της ανδρώσης **κριτικής** σκέψης; Πόσο ελληνική ήταν η πολυεθνική και πολυφυλετική αυτοκρατορία της Νέας Ρώμης-Κωνσταντινουπόλεως και πόσο διάσχεζε το ειοπισμό γνώρισμα της ελληνικότητας; την ταύτιση της **πόλεως** και της **πολιτικής** με το μεταφυσικό **νόημα** των σχέσεων κοινωνίας, το καινό άθλημα να «αληθεύει κατά λόγον ο βίος; Πόση σχέση έχει το αρχαιοελληνικό άγαλμα με την ελληνορθόδοξη εκκλησιαστική ακόμη, πόσο καινή παραμένει η

Νόες οξείες, γυμνασμένοι στη σοβαρότητα της σπουδής, στο άθλημα της αφαιρετικής αναγωγής στα καιρά και ουσιώδη, έμπειροι στην αποφυγή των βολικών αφορισμών και των ψυχολογικών ναρκοπειδιών. Να τολμήσουν αυτή τη «γίγαντομαχίαν περί της ουσίας» σε μία και μόνη, αλλά σημαδιακή νύχτα: την αναμέτρηση της βραχυότητας του ατομικού μας βίου με την εποπτεία (χάρισμα μόνο της συν-είδησης του ανθρώπου) αιώνων συμπυκνωμένων καινοτομιών συνυφασμένων με δημιουργικά οράματα και αθλιότητες μικροτήτων, άλματα προόδου και παλινδρομήσεις στον πρωτογονισμό.

Στις φανταχτερές πλατείες μεγαλώνυμων πρωτεύουσων, τη νύχτα εκείνη, ο λαϊκισμός θα μοιράζει αφειδώς στα πλήθη παραισθησιγόνο-νες συγκινήσεις α-νόητων πανηγυρισμών. Να μπορούσε τουλάχιστον η Αθήνα, για μια και μόνη νύχτα, να ξεφύσσεται με μιαν αναλαμπή πιστότητας στην αιγλή και στην ευγένεια του ονόματός της. Δίπλα στα κρετινικά υπερθέαματα που ο κ. Αβραμόπουλος και η κ. Παπαζώη θα προσφέρουν στις μάζες, να μπορούσε να στηθεί μια όαση διάσωσης μέτρων και κριτηρίων ανδρώσεως συνειδησιακής εγρήγορσης μπροστά στην πρόκληση του χρόνου και της Ιστορίας. Επιτέλους, έστω και μόνο σαν συμβολική χειρονομία ή μιμητική αναπαράσταση της άλλοτε ελληνικής ιδιαιτερότητας.

Μια ολιγόριθμη ομάδα συζητητών σε πολυάνθρωπο και γιορτινό ολονύκτιο δέπνιο, που ως την αυγή θα επιχειρεί την κριτική αναμέτρηση της ελληνικής συνειδήσεως με το παρελθόν και το μέλλον. Ποιες καταγραφές ελληνικότητας θα μπορούσε να εντοπίσει ο ιστορικός όταν άρχισε η δεύτερη μ.Χ. χιλιετία; Σε ποιο επίπεδο βρισκόταν η δυναμική της παράμυλης γλωσσικής εκφραστικής των Ελλήνων; Ποιαν οργανική συνέχεια είχε στον εκχριστιανισμό Ελληνισμό ο καταγωγικός καθολισμός της ιδιαιτερότητας του; Εκείνη η πρώτη, με τους Προσωκρατικούς, σε πανανθρώπινη κλίμακα έκπληξη της ανδρώσης **κριτικής** σκέψης; Πόσο ελληνική ήταν η πολυεθνική και πολυφυλετική αυτοκρατορία της Νέας Ρώμης-Κωνσταντινουπόλεως και πόσο διάσχεζε το ειοπισμό γνώρισμα της ελληνικότητας; την ταύτιση της **πόλεως** και της **πολιτικής** με το μεταφυσικό **νόημα** των σχέσεων κοινωνίας, το καινό άθλημα να «αληθεύει κατά λόγον ο βίος; Πόση σχέση έχει το αρχαιοελληνικό άγαλμα με την ελληνορθόδοξη εκκλησιαστική ακόμη, πόσο καινή παραμένει η

αφετηρία της **αφαιρετικής** τεχνικής για την αναγωγή του θεατή στη θέα του όντως υπαρκτού;

Η ευρωπαϊκή Δύση, χάρη στους μεγάλους μεσαιωνάδες της, έχει σαφή και εννοήσιμη εικόνα της εισόδου της στη δεύτερη μ.Χ. χιλιετία. «Η Δύση το έτος 1000», γράφει ο Georges Duby, «σε σύγκριση με το Βυζάντιο, σε σύγκριση με την Κορδοβή, είναι ένας κόσμος αγρόικος, απέραντα φτωχός, απέραντα στερμένος. Ενας άγριος κόσμος που τον περισφίγγει η πείνα... Τρόφες χόρτα, ρίζες, ευκαριακές σωρών που τις ξεριζώνουν στο δάσος... Όταν έρχονται λιμοί, πολλοί άνθρωποι στραγγαλίζουν συνανθρώπους τους για να τραφούν με ανθρώπινο κρέας, όπως οι λύκοι... Ο χριστιανισμός τους είναι πηγάδι μανιακός. Αυτοί που καταδικάζουν τους αιρετικούς και τους οδηγούν στο δήμιο για να αφανίσουν η φωτιά τα σπέρματα της διαφθοράς που διαδίδουν, αυτοί οι ίδιοι παριστάνουν στις εικόνες της Βασιλεία του Θεού σαν μια πολιορκημένη ακρόπολη... Η Δύση του 11ου αιώνα ζει μέσα στο φόβο».

Όμως η ίδια αυτή Δύση δύο αιώνες αργότερα θα κυριεύσει την ελληνική βασιλεύουσα και ουσιαστικά θα καταλύσει το αυτοκρατορικό σχήμα συνοχής του ελληνοισλαμ, ενώ με το σχολαστικισμό θα διεκδικήσει και τελικά θα σφετεριστεί (με την Αναγέννηση, τον νεοκλασικισμό, τον ουμανισμό) τη συνέχεια της αρχαιοελληνικής παράδοσης. Θα αναπτύξει έναν πολιτισμό νοσηλαρχίας και ατομικισμού με εκπληκτική δυναμική παγκοσμιοποίησης, στον οποίο πρώτοι οι Έλληνες θα παραδοθούν δίχως κριτική αντίσταση, γοητευμένοι από τα «φώτα της Εσπερίας» και ανίατα σφραγισμένοι με βαθύτατη μείωση; Ξία για κάθε ίχνος ή κατάλοιπο της δικής τους ιδιαιτερότητας;

Μια ολοκληρωτή νύχτα, λοιπόν, πριν από το ξημέρωμα της τρίτης χιλιετίας, έστω στο περιβόριο της αβραμολογικής σχετοσύνης, κάποιος περιέργο κοσμοπολίτης Έλληνας να ξαγρυπνήσουν με το ερώτημα: γιατί η δεύτερη χιλιετία να αφανιστεί στη διαδρομή της, έτσι, μαχητική το πανανθρώπινο καύχημα της ελληνικής εγρήγορσης και αρχοντίας. Και πόσα χρόνια θα χρειαστούν μέσα στην τρίτη χιλιετία για να εκλείψει οριστικά ακόμη και η ανάμνηση της ελληνικής ιδιαιτερότητας;

Ενας ευφάνταστος οργανωτής και ένας εμπνευσμένος χορηγός. Για μια συμβολική σύναξη υποδοχής της νέας χιλιετίας, που να μείνει, στη δική μας τουλάχιστον μνήμη, ανεξίτηλη.